

Status i sædskifteforsøget

Jørgen E. Olesen
seniorforsker ved Danmarks JordbrugsForskning

Nu er den sidste vækstsæson ved at rinde ud i den første fulde rotation i sædskifteforsøget. Det er derfor tid at gøre en foreløbig status for både året og for de første fire år samlet. Foreløbige tal for årets udbytter foreligger nu fra alle forsøgssteder.

Udbytter

I år har vinterhveden efter kløvergræs klaret sig fint på lerjordene med udbytter på ca. 80 hkg/ha ved Holeby og 70 hkg/ha ved Flakkebjerg. Udbyttet i såvel vinterhvede som vårhvede på sandjorden ved Jyndeved ligger derimod som de tidligere år på omkring 40 hkg/ha.

Vårsæden har generelt klaret sig fint alle steder. Det gælder dog ikke ært/byg til modenhed. Her er udbytterne helt i orden på Jyndeved og Foulum, men meget dårlige i ært på Flakkebjerg og Holeby. Her ligger ærteandelen på under 10%, selv i de tilfælde hvor byggen ikke konkurrerer væsentligt med ærterne. Det samme billede har vi også set i tidligere år, og havde en mistanke til at det kunne skyldes dårlig etablering på grund af for ringe sådybde for ærternes vedkommende. I år blev sådybden øget, hvilket gav en god etablering, men stadigvæk al for ringe vækst i ærterne.

Lupinen på Jyndeved har i år givet et alt for lavt udbytte (ca. 26 hkg/ha) på grund af angreb af gråskimmel. Angrebet har været værst i parceller med fangafgrøder. Det kan måske skyldes, at rajgræsset når at vokse godt til i løbet af sensommeren, når lupinafgrøden taber nogle af bladene. Muligvis er rajgræsset med til at skabe et ekstra fugtigt klima til gavn for svampesygdommen og til skade for udbyttet.

Vintersæd

I skrivende stund (midt september) er der meget stor forskel i vintersæden mellem forsøgsstederne. Vi er nemlig delvis startet på næste rotation, og har i den sammenhæng ændret en del på etablering af vintersæden.

På Jyndeved er vinterhvede skiftet ud med rug, som er sået midt i august. Den groede meget hurtigt til, men det gjorde ukrudtet også. Der er lavet to gode ukrudtsharvninger, og rugen har busket sig godt og lukker godt for ukrudtet nu. Rugen er dog meget angrebet af meldug.

På Foulum blev vintersæden (rug og hvede) sået den 6 september. Rugen har nu 1½ blade og hvede 1 blad. Desværre har den meget regn bevirket, at der ikke kunne blindstrigles. Ukrudtet er derfor også spiret godt frem. Vi afventer, at afgrøden bliver lidt kraftigere inden der bekæmpes ukrudt. Afgrøderne er sået på dobbelt rækkeafstand, således at der kan radrenses.

På Flakkebjerg og Holeby vil vinterhvede blive sået sidst i september.

Nyt sædskifte

Smertens barn i forsøget har været sædskiftet uden kløvergræs, som i de sidste fire år har været: havre, vinterhvede, vintersæd, ært/byg. I systemet uden fangafgrøder er ært/byg den eneste kvælstoffikserende afgrøde i sædskiftet. I systemet med fangafgrøder etableres et kløverudlæg i havren, og vintersæden samdyrkes de to efterfølgende år med kløveren. Denne samdyrkning har givet alt for lave kornudbytter ved Foulum, og kun mådelige resultater ved Flakkebjerg.

Sædskiftet vil derfor fra næste år blive ændret til: vinterhvede, havre, vårbyg, lupin. Her er det tanken i systemet med fangafgrøde at etablere kløveren som udlæg i vinterhvede. Havren vil blive samdyrket med kløveren, idet der findes gode erfaringer fra forsøg med dette. Havren er generelt mere konkurrencedygtig end hvede og derfor formentlig også bedre i stand til at klare konkurrencen

med kløveren. Efter havren bliver kløveren liggende til det følgende forår, hvor det pløjes op forud for vårbyg. Denne kløverbær bør være i stand til at give et væsentligt bidrag til kvælstofforsyningen i vårbyggen.